

Velja v Ljubljani:

celo leto . . . K 56—
pol leta . . . „ 28—
četrt leta . . . „ 14—
en mesec . . . „ 5—

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 60—
za pol leta „ 30—
za četrt leta „ 15—
za en mesec „ 5-50

Jugoslavija

Sa pismene naročbe brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošiljajo naročnino po nakaznici.

Če se računajo po poštenem prostoru in si-
m visok ter 63 mm
prostor za enkrat
za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu številka 19. Telefon številka 860. Upravištvo je na Marijinem trgu številka 8. Telefon številka 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašanjem glode inseratov i. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Nove italijanske grožnje. — Wilson za pravičen mir.
Angleška komisija na Krasu. — Naš mednarodni položaj. — Dogodki na Madžarskem.
Adresa soglasno sprejeta. — Uradniško gibanje na Hrvatskem.

Naš mednarodni položaj.

Adresna debata. — Govor min. predsednika Protiča.

LDU. Belgrad, 22. marca. (JDU.) V današnji seji Narodnega predstavništva je kot prvi govornik v adresni debati povzel besedo min. predsednik in namestnik zunanjega ministra Stojan Protič, ki je izvajal nastopno: Gospodje narodni poslanci! V začetku debate o načrtu adrese, s katero odgovori narodno predstavništvo na prestolni govor, imate pravico, zahtevati od mene kot od načelnika vlade, da izpregovorim podrobno o mednarodnem položaju našega kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki predstavlja in hoče predstavljati državno in narodno edinstvo vsega našega troimenega naroda.

Takoj po izvršitvi našega narodnega edinstva je vlada s svojim prvim aktom vsem zveznim in nevtralnimi državam notificirala ustanovitev kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev kot nove mednarodne individualnosti s pridržkom njenih teritorialnih mej, smo dobili od kraljestva norveškega, začetkom januarja od Zedinjenih držav severoameriških in začetkom februarja od kraljevine Grške in takoj za tem od švicarske republike. Naše kraljestvo sta poleg omenjenih držav priznali tudi dve novi slovanski državi: Čehoslovaška republika in Poljska. Žal doslej še ne moremo zabeležiti priznanja naše države po naših

zaveznikih: Francoske, Angleške in Italije, da smo pričakovali to priznanje. (Tako je!) Te države bi nas gotovo priznale, ako ne bi obstojal londonski pakt iz leta 1915. (Dol ž njim!) Ta tajni dogovor, čigar avtentično besedilo sedaj poznamo, nam v vsem svojem bistvu izrečno odreja narodno in državno edinstvo v prid enega zaveznika. Mi smo popolnoma uverjeni, da ravno v tej okolnosti tiči ne le glavni, marveč tudi edini razlog, da Francija, Anglija in Italija doslej še niso priznale kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ako bi za priznanje veljal razlog, da še ni podpisan mir in da kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev še nima določenih mej, bi moral ta razlog veljati tudi za Čehoslovaško republiko in za Poljsko, to pa tem manj, ker se njuno sodelovanje v vojni niti od daleč ne more primerjati s sodelovanjem našega naroda in kraljestva Srbije, ki je v vojni predstavljalo ves naš narod. Isti razlog bi moral veljati tudi za Zedinjene države severoameriške, da ne bi priznale našega kraljestva. (Živahno odobravanje.)

Gotovo je, da mora v drugem tajnem dogovoru iz leta avgusta 1916, sklenjenem med Romunijo in našimi zavezniki tičati razlog, da kraljevina Romunija doslej še ni odgovorila na notifikacijo naše države in priznala našega kraljestva. (Dol ž njo!) Zelo žal nam je, da se na ta način za isto stvar rabita dve meri napram vernemu, in svobodno lahko rečemo, zaslužnemu zavezniku, ki ni štedil ne naporov, ne žrtv, da skupna stvar doseže svoj cilj. (Burno odobravanje in ploskanje.) Od padlih in vsled zadobljenih ran in boleznih umrlih vojakov je Srbija žrtvovala nad 220.000 mož, ne glede

na one, ki so umrli v ujetniških taborih. (Slava jim!) Še bolj nas boli, da skušajo računati kot s sovražnim ozemljem z onimi deli našega narodnega ozemlja, ki so imeli to zlo usodo, da so bili sestaven del bivše Avstro-Ogrske in ki sedaj tvorijo sestaven del kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vstedi tega postopanja moramo izjaviti svojo globoko žalost in vložiti najenergičnejši protest (ploskanje) v imenu vseh onih Srbov, Hrvatov in Slovencev iz bivše avstro-ogrške monarhije, ki so se na solunski fronti in v Dobrudži s tolikim požrtvovanjem in tako hrabro borili, v imenu onih jugoslovanskih bataljonov, ki so se na italijanski fronti predali, da olajšajo prodiranje zavezniske vojske in v imenu onih jugoslovanskih ujetnikov, ki so pomagali stvari zaveznikov s svojim poznavanjem potov, razvrstitve sovražnikovih sil in njegove morale. (Odobravanje.) Ne smemo pozabiti značilnega dejstva, da je šele po tatarskem udarcu, kakor je to prav lepo rekel gospod zbornični predsednik, ki smo ga sovražniku prizadeli na solunski fronti, sledilo prodiranje na italijanski fronti. Po naši ofenzivi med 2. in 15. septembrom 1918. se je začela italijansko-francosko-angleška ofenziva ob Piavi meseca oktobra. (Živahno odobravanje.) Ravno tako ne smemo pozabiti, da je prav v tem trenutku Zagreb prekinil državno zvezo z Ogrsko in od zadaj na kopnem in na morju priskočil na pomoč zaveznikom, ki so prodirali na zapadu. (Dolgotrajno odobravanje.)

Iz teh kratkih podatkov morete jasno uvideti, gospodje poslanci, kako delikaten in težak je položaj naše mlade države na mirovni konferenci. Po zmagi nad so-

vražnikom moramo sedaj prepričati svoje zaveznike in prijatelje kako upravičene so naše žrtve. Apeliramo na njihova načela in svečane izjave in jih kličemo na pomoč nasproti tajnim dogovorom, sklenjenim proti našim narodnim pravicam. Položaj je delikaten, zapleten in mučen. (Vzkliki.)

Naše zahteve. — Usoda beneških Slovencev.

Očitajo nam, da so naše narodne zahteve pretirane, da iščemo tujih elementov, da osvajamo. (To ni res!) Ti očitki po našem uverjenju niso opravičeni in so krivični. Na periferijah našega narodnega ozemlja so tako tuji elementi, kakor pri drugih narodih. To je povsod nekaj naravnega. Ni li znano, da prebiva ob naši meji v Italiji nekaj deset tisoč našega naroda? (Tako je!) Znano je tudi, da prebiva na meji med nami in Grško naš element in grški na našem ozemlju. Toda kar je izredno važno in v tem pogledu karakteristično, je dejstvo, da tuji elementi na periferiji našega narodnega ozemlja na severu, severozapadu in severovzhodu po eni in na jugozapadu po drugi strani niso prišli tjakaj po naravni ekspanziji, nego so jih navedle in naselile po načrtu in s silo državne oblasti turške, benečanske, avstrijske in madžarske. (Živahno odobravanje.) Ali se nam hoče in sme šteti sedaj v zlo, da zahtevamo ta del svojega narodnega ozemlja zase in da damo tujim elementom na prosto voljo, da se umaknejo z našega ozemlja, ako ne bi hoteli biti z nami, ali da se jasno izrazimo, hočejo li iti z nami ali z Italijani ali z Romuni? Kdo more reči, da je to imperijalizem? (Ponovno živahno odobravanje.) Dočim se nam zdi popolnoma neopravičen vsak oči-

VLADIMIR LEVSTIK.

54. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

To rekši je zaupno udaril gospodarja po kolenu. Grofu se je hipoma zvedril obraz.

»Da, Jacques, še bolj nego nase!« je dejal s toplim, dasi nekam otožnim glasom. In tudi tebi Hasan; kje sem našel zvestobo, če ne pri vaju dveh in pri naših ostalih? Ali glejta, da mi ne bosta delala neumnosti. Veliko partijo igram, ki je ne maram izgubiti.

Jacques ga je pogledal čudno, kakor da ne more prav verjeti zadnjim besedam; nato je vstal in pretegnil svojo koščeno postavo. Obadva on in črnc, sta bila oblečena s solidno in malce zanikrno meščansko vsakdanjostjo, ki dela, da izgubi posameznika v množici kakor kostanj med kostanji; v nameček je bil soferjev obraz izmed tistih, ki se ne zde niti starij niti mladostni in si ostanejo podobni od dvajsetega do osemdesetega leta. Tudi zamorec se je dvignil s sedeža ter vprašal z dobrikavo, pretirano ponižnostjo.

»Hasan, dobiti od vaše milosti suknjo z zlatimi gumbi?«

»To se razume, vrli moj Hasan,« se je nasmehnil grof. »Jutri na vse zgodaj vaju popeljem h krojaču, da vama umeri livreji. Kaj se ozirate, Jacques?« je povzel službeno.

»Vaša milost naj nama izvoli razkazati hišo,« je dejal sofer. »Zlasti prostore, ki so namenjeni nama dvema.«

Gospodar je prižgal svečo ter izprepeljal služabnika po sobah; uredil jima je bil dve prilični izbi, z dvema oknom v stransko ulico in dvema na dvorišče, ki sta bili baš odprti. Jacques je ogledal položaj z očesom izkušenega stratega in važno pokimal z glavo.

»Izvrstno,« je zamrmral kakor sam pri sebi. »Lega je čudovita, za vse slučaje... In tisto tam?« je pobaral, nagibaje se skozi dvoriščno okno. »Garaža vaše milosti? Ali ste nemara že izvolili nabaviti avto?«

»Tako nekako,« se je nasmehnil grof. »Pojutrišnjem boste lahko že vozili.«

»Hasan biti zadovoljen!« je oznanil Senegalec, ki je bil prisopihal s kovčgi ter jih razpostavil po kotih. Beli zobje so se mu lesketali v luči sveče in oči so mu igrale kakor prešerni mački. »Vaša milost stanovati kakor kralj, Jacques in Hasan kakor dva grofa; toda Hasan rad poznati vse.«

S temi besedami je položil roko na okno, preskočil brez najmanjšega napora ter izginil v dvoriščni temi.

»Kdo živi tam?« je nezaupno vprašal Jacques, videč odsvit iz Marijinega stanovanja. »To ni koristo,« vaša milost,«

»Kaj sem hotel!« je skomizgnil grof. »Praznega dvora ne dobiš v vsaki vasi; vzel sem najlepše, kar

sem našel. In s strani sosedov se ne boj ničesar: dve ženski sta, bolna gospodična in njena stara dekla.«

»Nič smisla nimam za romantiko,« je godrnjal sofer. »Zdrava ali bolna, ženska je v teh rečeh odveč, ker prerada gleda in predobro vidi. Ali jo vaša milost ne more postaviti na cesto?«

»Lehko, toda nočem.«

»Zakaj ne, če smem vedeti?« je zategnil Jacques zelo nespoštljivo in karaje premeril grofa z očmi. »Smili se mi,« je odrezal ta nestrpno. »Pusti jo, naj v miru dočaka smrti; kdor je sam trpel, moj ljubi, ne žali rad drugih na koncu vsega.«

»Ne žali rad drugih!« Sofer je bušil v kratek, suho zamolkel smeh. »To rahločutje me preseneča spričo načrtov vaše milosti; menda jih niste opustili? Ne žali rad drugih, hahaha... Vaša milost se zaljublja, gospod grof Beaupertuis von Künnigsbruch, le nič ne stresajte glave! Počemu je treba otročarij — na koncu vsega?« To nespoštljivo vprašanje je zastavil s toplim, skoraj z drhtečim glasom; in kakor bi ga grabilo nekaj za srce, je stopil še bliže h grofu ter vzkliknil strastno; »Človek, ne delaj neumnosti! Obljubil sem ti kot prijatelj in ker si sam svoj gospodar ter veš, kaj delaš s seboj; prišel sem, besedo držim, nu da...«

(Dalje.)

tek, prodira hkrati eden naših zaveznikov brez vsakega očitka vedno višje in globlje s svojo vojsko v Albanijo do naše meje, dasi so naše čete v Albaniji prve dospole do Mata in Skadra in od tu potisnile sovražnika nazaj. Ravno tako so brez sličnih očitkov ostale zahteve drugega zaveznika po delu zapadnega Banata, dasi se na njegovem ozemlju že itak nahaja precejšnje število tujih prebivalcev, in dasi zapadni Banat nikdar ni bil njegovo narodno ozemlje. (Tako je!) Gospodje poslanci! Po svojem globokem prepričanju smo uprav imeli dolžnost, da vse naše narodno vprašanje predložimo evropskemu sodišču, ki ustvarja bodoči mir.

Usoda naroda v zasedenem ozemlju.

Nočem se dolgo zadržati ob težkih in hkrati delikatnih razmerah med italijansko-okupacijsko armado in našim prebivalstvom na vsem onem širokem in dolgem pasu našega kraljestva, ki je sedaj obsojen, da je pod italijansko okupacijo. Položaj je nenavaden in nenaraven ter za nas zelo mučen, ker stavlja živcem tamošnjega prebivalstva težke zahteve. Na vsem tem ozemlju našega kraljestva prebiva izjemno sporedične neznatne italijanske oaze narod, ki iskreno želi biti sestaven del kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev in na vsem tem ozemlju se nahaja italijanska vojska, da vzdržuje red in mir. (Protesti. Klici „Žalostno!“) Omeniti hočem le nekoliko znanih dejstev, kako postopa italijanska okupacijska oblast. Povsod izobesajo italijanske zastave, ali naše narodne in naše državne zastave zabranjujejo. (Žalostno!) Povsod zahtevajo prisega. Od vseh uradnikov zahtevajo nove izrečne prošnje, naj se uradniki sprejmejo v italijansko službo in da se smatrajo za italijanske uradnike. Naše ugledne ljudi deportirajo. (Sramota!) Nesoglasje, nesporazumljenje in konflikti so neizogibne in prirodne posledice teh nenormalnih razmer. Ako morajo na ves ta del našega naroda tako kakor na nas učinkovati besede italijanskega ministrskega predsednika, da se namreč Italija ne more odreči klicu najbolj italijanskega mesta keke, potem si lahko mislite in predstavljate gospodje, ki to ravno tako dobro veste kot jaz, da nas hrvatska Reka ne samo kliče, nego tudi roti, da jo čimprej otmemo in privedemo v svoje naročje. Isto velja tudi za vso našo Istro in vso našo Goriško. (Dolgotrajno navdušeno odobravanje.) Veliko število Italijanov v Trstu in Gorici ni zadosten razlog, da se nam odtrgata ti dve mesti, kakor tudi veliko število Italijanov v New Yorku ne bi moglo biti razlog, odreči ga Zedinjenim državam ameriškim. Vse tržaško, gorjsko in reško ozemlje je naše, naša je vsa Bačka, naš je zapadni Banat, komur po prirodi pripadajo tudi Temišvar, Vršec in Bela cerkev, brez ozira na to, da je sovražnik po načrtu in z močjo svojih oblasti zadaja desetletja spremenil narodni element v teh treh mestih. (Ponovno živahno in dolgotrajno odobravanje.)

Dovolite, da na koncu ponovim te kratke besede: Iščemo priznanja principov, ki so jih naši zavezniki proglasili v borbi proti nasilnim german-skim teorijam. Vse naše nehanje sloni na načelih svobode, na samoodločbi narodov, na principu narodnosti, neodvisne in samostojne razsodbe in razsodišča Amerike. Ako ta načela veljajo tudi za druge, morajo veljati tudi za nas. (Dolgotrajno burno odobravanje. Vzkliki „Živijo!“)

Naše podružnice.

Uljudno naznanjamo, da smo ustanovili podružnice:

V Celju, upravnik g. Janko Bovha, v Ptuj, upravnik g. Josip Gaiser, v Mariboru, uprav. g. Gustav Strniša, v Novem mestu, upr. g. Josip Junc, ki so upravičeni sprejemati naročnino in oglaševanje za nas.

Upravništvo „Jugoslavije“ in „Kurenta“ v Ljubljani.

Angleška komisija na Krasu.

Plebiscit. — Italijani odnehavajo.

Sežana, 23. marca. (Izv. por.) Jutri pričakujejo prihoda posebne angleške komisije. Ves Kras priredi Angležem impozantne manifestacije za popolno jugoslovansko ujedinjenje. Stareci, možje, fantje, žene, in dekleta iz bližnjih in daljših krajev Krasa prihitijo ta dan v Sežano s slovenskimi zastavami. Naloga komisije je proučiti nacionalno politične odnose in v slučaju izvesti plebiscit po vsem Krasu. — Zanimivo je dalje, da Italijani sedaj pončujejo v svojih imperijalističnih težnjah. Skoro vsakemu pade v

Obračun.

(iz merodajnih učiteljskih krogov.)

Odkar so postali naši lepi slovenski kraji svobodni, zapuščajo razne osebe samovoljno ali pa tudi prisiljeno ona mesta, s katerih so napravljali bližnji okolici toliko neizmerne gorja. Povsod se čisti Avgijev hlev, le na šolskem polju na Kranjskem se kaže, da hoče ostati vse lepo pri starem. V učiteljskih listih se odpirajo sicer razne rak-rane šolstva že nekaj časa, a merodajni krogi se za vse to ne zmenijo, četudi so razkritja skrajno obtežljiva. Tudi vloge na šolska oblastva in odprta pisma v stanovskih glasilih ne zaležejo nič. Učiteljstvo stoji trdno na stališču, da naj se poravnava obtožbe le na pristojnih mestih, a če se ti glasovi tam ne upoštevajo, tedaj naj izve zanje javnost, sicer pade senca pregreh na ves tan. Šolske oblasti nečejo, naj sodi torej narod!

Ob padcu krutega sistema so sklenile učiteljske organizacije, da naj padejo tudi osebe, ki so bile nosilke tega sistema. Poslovna doba okrajnim šolskim nadzornikom je potekla z minulim letom. V slovenskem delu Štaterske so že imenovani novi okrajni šolski nadzorniki, a na Kranjskem še vedno ni nobene izpembe. Priznamo, da je bilo šolsko nadzorstvo v Šusteršič-Kalteneggerjevi dobi izredno težavno. Toda med kranjskimi okrajnimi šolskimi nadzorniki sta še danes dva moža, ki nista preganjala učiteljstva samo radi bojazni in hrešččega dr. Šusteršičevega glasu ter ostrega pogleda Germana Kalteneggerja, ampak sta razmišljala venomer tudi, kaj vse naj bi storila zlasti z narodnim in naprednim učiteljstvom, da bi bila poprej deležna mamljivih pohval in visokih odlikovanj. Takih pristnih Šusteršičevih in Kalteneggerjevih valptov ne trpi učiteljstvo v svobodni Jugoslaviji več v svojih sredih, zato z gotovostjo pričakuje od višje šolske oblasti, da napravi nemudoma red! Ta dva kranjska okrajna šolska nadzornika sta Karol Simon in Franc Lavtižar.

Karol Simon je nadzornik za kranjski in radovljanski šolski okraj. Že ob njegovem imenovanju ni pričakovalo učiteljstvo zase in za šolstvo nikakega napredka, ker je vedelo, da je le fanatičen eksponent pogubonnega Šusteršič-Kalteneggerjevega sistema. Da bo mož izvrševal svojo odgovorno službo tako brezvestno in na svojem odgovornostopolnem mestu izrabljati šolske postavbe le v preganjanje podrejanega učiteljstva ter uganjal sistematično korupcijo, tega ni nihče pričakoval. Kmalu po nastopu se je pobahal napram svojemu somišljeniku, da mu gre dobro, le par učiteljev je, ki jih bo pa stl med palčevimi nohti. Tej prisegi je ostal zvest kot pristen zastrupljalec narodnega šolstva in naprednega učiteljstva. Naj govore dejstva! — Pri prvi učiteljski konferenci v Kranju leta 1914 je postopal tako krivično in pristransko, da je stalni odbor v spomenici na gospoda okrajnega glavarja odločno protestiral, da bi vodil nadzornik Simon sploh še kako konference. Pri tej uradni konferenci so se

oči naslednje dejstvo. Italijani so Nabrežino po vsem političnjem. Na javnih poslopih, na kolodvoru sami italijanski napisi. Šole samo italijanske. Tukaj v Sežani so dvojezični napisi na kolodvoru in po drugih uradih. Šola je samoslovenska.

Italijanske zahteve glede Istre.

Trst, 23. marca. (Izv. por.) Tu sem je došlo iz Pariza privatno poročilo, ki veli, da Italijani vzdržujejo svoje zahteve samo na takozvano „beneško Istro“. To je oni ozki pas istrskih mest od Trsta do Pulja, kjer so že nekdanje gospodovali Benečani.

vršile take nezakonitosti, da se ima zahvaliti le taktosti podrejenega učiteljstva, da ni prišlo med razpravami do splošnega nereda. Ko se je končno prepričal, da je zašel v zagato, zahteval je od zapisničarja, naj falsificira zapisnik. Svetovna vojna je rešila možakarja, da ni takoj odletel vkljub mogočnim zaščitnikom. Kot rdeča nit se vije vse njegovo delovanje in nehanje ubiti napredno učiteljstvo in pripomoči korupciji do zmage. — Komaj je skopnel sneg, 16. marca l. 1915 je bilo, je nadzoroval šolo in vrt priznanega sadjarja. Mesto, da bi bil hvaležen za migljaje glede obdelovanja šolskega vrta, mu je izposloval nos od takratnega c. kr. deželnega šolskega sveta. Tista lepa navodila, ki mu jih je podal učitelj, je sprejel v zapisnik tako, kakor bi jih on dal učelju. Seveda je deželni šolski svet v Ljubljani potem, ko mu je bil temeljito pojasnjen dejanski položaj, poslal nos drugam. Če je izvedel obenem deželni šolski svet tudi, da nima nadzornik niti pojma o umnem obdelovanju šolskega vrta, zahvali naj se svoji nezmožnosti in hudobiji. — V nekem kraju je bila šola predmet javnih napadov. Voditelj šole se je uprl temu in sporočil zadevo višji šolski oblasti. Takoj je bil nadzornik tu ter šel, voditelja šole popolnoma prezrši, po informacije k napadalcu. Ko je bil povabljen od tega na kosi, je dal — čujte in strmite — v imenu šolskega voditelja, ki ga seveda niti vprašal ni, pisмено izjavo, da voditelj ne bo dal več povoda za blatenje šole. — Mož je tudi zelo predrzen in velik terorist, posebno kadar mu poidejo stvarni argumenti ali če ga zapušča spomin. Tako je zagrozil neki učiteljici, da poseže v njeno privatno življenje, če se ne pokori njegovim odredbam. Kaj pa je storila? Sklicevala se je v svojo obrambo na njegove lastne besede ob nadzoru vanju, kar pa je hotel utajiti, ker mu je tako kazalo.

Ce ni drugače, govori uradoma neresnico. Da spravi svojega somišljenika na udobnejše mesto, je trdil da ni bil prosilec še nikoli kaznovan — v resnici pa je bil trikrat! Službo je dobil ta mladenič s petimi službenimi leti, konkurent z dvajsetimi leti službe pa je pogorel. Disciplinarne preiskave so se podile zadnji čas druga za drugo. Pri neki seji jih je bilo kar osem. Vzrok — neuspehi v šoli. Čudno, v teh težkih vojnih časih in zapletenih razmerah išče sijajnih uspehov! — Vrnunec svoje hudobije je pokazal za časa političnih persekucij. Zdaj je prišel zanj čas osvete naprednemu učiteljstvu. Z njegovim sodelovanjem sta dobila oba učiteljska zastopnika in oba namestnika v okrajnem šolskem svetu označilo p. u., to je politično nezanesljiv. Vso grozoto posledic te označbe ve prav ceniti le oni, ki je dejansko trpel pod tem. Od teh štirih je eden vojak. Kaj bi se lahko zgodilo? Učitelja-vojaka, ki je bil zaradi šole na začasnem dopustu, bi poslali nemudoma v strelski jarek, druge tri pa bi zaprl. Nadzorniku se pa ni smilila nedolžna družina teh štirih učiteljev, samo da zadosti svoji pekleni maščevalnosti. K sreči ni prišlo do tega, kar se imajo zahvaliti le nekemu

drugemu gospodu šolske oblasti. Vsi štirje učitelji uživajo velik ugled med učiteljstvom okraja, so vneti in skrbni za šolo ter marljivi delavci za narod. In vse to se je zgodilo samo v kranjskem okraju. Kakšen pa je bil njegov nadzorniški posel v radovljiskem okraju, to razkriva „Poslano“, ki je bilo nedavno priobčeno v „Učiteljskem Tovarišu“. Toda to so le nekatere cvetke z njegovega nadzorniškega vrta.

Kaj pa nadzornik kot pedagog? V metodično-didaktičnih vprašanjih je le slaba leščerba. Vsaj ga tudi nihče ne upošteva in vpraša za svet. On pozna samo § 119. in 121. šolskega in učnega reda. Uboge supletinje se ga pač boje, v njih srcu pa ni spoštovanja. Če povemo, kvalificira učiteljevo metodo po nalogah, ne da bi bil navzoč pri pouku, potem menda ni treba več ničesar pristaviti. In tako ubija šolo in učiteljstvo pet let. Čuda ni, da ga je sito vse učiteljstvo v okraju in morda čiani Slomškove Zveze, katere podpredsednik je bil dolgo vrsto let, še bolj kot Zvezino učiteljstvo. Govori se, da je za prihodnjo nadzorovalno dobo resen kandidat za logaški okraj. Tako torej! Mesto da bi branil podrejeno učiteljstvo, ga pa tlači in tišči v pogubo. Tak človek mora biti občutno kaznovan, ne pa da bi se ga zopet posadilo na kakšno mesto, kjer bi lahko znova uganjal raznovrstne hudobije.

Prva in glavna zapreka, da Lavtižar ne more biti nadzornik, je ta, da ni sposoben za to službo. — Poučeval je v svoji praksi le na eno — in dvorazrednici, in sedaj naj nadzoruje pouk na osemrazrednicah in celo na meščanskih šolah!

Ves čas, kar je nadzornik, ni podal učiteljstvu nikakega pedagogičkega in didaktičkega navodila, razen tega, da morajo učenci znati vseh pet kitic cesarske pesmi in cerkveno zahvalno pesem in pa, kako naj nadzorujejo pri šolarskih mašah. Zaradi svoje nesposobnosti ni imel niti ene inspekcijske konference, kjer bi bil poizkusil izboljšati in odpraviti pomanjkljivosti v vzgoji, kjer naj bi bil razvil svoj program za izboljšanje ljubljanskega šolstva.

Lavtižar ni prišel do nadzorniškega mesta kot priznan šolnik, temveč kot eksponent Šusteršičeve stranke. Zato je postopal tako, kakor mu je ukazoval dr. Šusteršič. S pomočjo dr. Šusteršiča je prevrgel pri oddaji učiteljskih služb vsako terno, ki jo je sestavil mestni šolski svet, i izvzemši dva slučaja, ko je bila Šusteršičeva zvezda že blizu zatona. Zato so bile nastavljene na ljubljanskih šolah učiteljske osebe z dvemi in štirimi službenimi leti, prezreti pa s 24 in več službenimi leti in z izpitom za meščanske šole (Bernot, Skulj, Golobova in drugi.)

Pri svojem poslovanju je Lavtižar silno pristranski. Na zadnji seji mestnega šolskega sveta mu je dr. Triller javno zabrusil v brk, da je njegova kvalifikacija strankarska, da ž njo uničuje prihodnost dotične osebe. In Lavtižar se ni mogel braniti proti takim hudim očitkom. (Sinkovčeva.)

Znani so slučaj, da so bile učiteljske osebe, ki niso bile kot učitelji (ce) na dobrem glasu, a nadzorniku za vse na uslugo, izborna kvalificirane, zaradi političkega prepričanja pa mu neljube učiteljske osebe, ki so poznani šolniki, pa jako slabo. Zato se učiteljstvo ni moglo nič več zanašati na njegovo kvalifikacijo.

Lavtižar je tudi nasprotnik nadaljnj izobrazbi učiteljstva saj se je javno izjavil, da ne potrebuje učenega učiteljstva t. j. z izpiti za meščanske šole.

Kako pristransko je postopal pri razdeljevanju čevljev, podplatov, masti etc., je obče zano. Če se izgovarja, da je mast delil dr. Pegan, ne govori resnice, ker se je Pegan sam izjavil, da je delitev samo potrdil, kakor sta jo razdelila Lavtižar in Jeglič. Priče na razpolago! Če se je pošteno delilo, zakaj so se pošiljala nakazila pod kuro? Znani so tudi slučaj, da je Lavtižar stvari, ki so bile namenjene edino le ljubljanskemu učiteljstvu, po-

Šiljal svojim prijateljem izven Ljubljane. Za malenkosti, ali pa prav po nedolžnem je spravil neljubo mu učitelstvo v disciplinarno preiskavo.

Črnagoj je prišel v preiskavo, ker je na voditeljski konferenci izrazil željo, da bi učitelstvo, ki nadzoruje na zavetiščih, dobilo malo nagrado. In tako bi se dalo navesti še marsikaj, kar govori za to, da Lavtižar ni za nadzorniško mesto.

Lavtižar je bil zaupnik dež. odbora. Izredne podpore so dobili le tisti, ki jih je Lavtižar nasetoval. V sled tega je bilo napredno učitelstvo pri podporah in stanovanjskih dokladah prezrto.

Isto je bilo tudi pri oddaji služb; kogar je Lavtižar nasetoval, tisti je dobil službo, če tudi ni bil predlagan od mestnega šolskega sveta. Stari, oženjeni, izkušeni prosilci so po Lavtižarjevi želji propadli, dobili so pa službe mladi, še neizkušeni samci n. pr. Ivnik, Lončar, Brglez i. dr.

Učiteljev in učiteljic z meščansko šolskim izpitom se je Lavtižar dosledno branil in sicer z motivacijo, da ne potrebuje učenih učiteljic in učiteljic. V sled tega so vedno propadli pri oddaji služb: Golobova, Sodnikova, Kalinova in Bernot iz Vel. Pudloga, da jih je mestni šolski svet vedno predlagal. V kratkem bo treba otvoriti v Ljubljani meščanske šole, pa nimamo po Lavtižarjevi krivdi izprašanih učiteljev in učiteljic.

Lavtižar je ovadil v družbi s Kalteneggerjem invalida in enoletnega prostovoljca-učitelja, ki bi bil rad dobil službo v Ljubljani, vojaškemu poveljstvu.

Ni čuda torej, da so pod takimi razmerami morali iti v vojake oženjeni; Wider, Sadar, Novak, Potočnik in drugi, oproščeni pa so bili samci.

Lavtižar je stal tudi pri razdelitvi črevljev, podplatov in templancev na strankarskem stališču.

Mast je L. tudi strankarsko delil; samci in samice — Lavtižarjevi pristaši — so dobili po 4 in 5 kg masti, nekateri oženjeni po 10 in 12 kg, a Črnagoj s 7 družinskimi člani je prejel samo 2 kg masti.

Kvalifikacija je tudi pristranska. Stare izkušene učiteljice in učitelje je kvalificiral: je opešal, pri mladih pa: prav pridna začetnica.

Pristaš Šusteršičev. Na shodu v Šmartnem pod Šmarno goro je predlagal zaupnico Šusteršiču.

Proti škofu. Ob priliki birmovanja v Toplicah na Dolenjskem je svetoval nadučitelju Matku, da naj ne pozdravlja škofa, dočim sta mu ravnatelj dr. Romih in nadučitelj Žirovnik to naravnost svetovala.

In ko je Matko peljal šol. mladino škofu nasproti, se mu je L. iz neke veže posmeheval, tolkel ob kolena in mu zašepnil: „Matko pa škofa pozdravlja, Matko pa škofa pozdravlja“.

Vsa navedena dejstva o Simonu in Lavtižarju so resnična in kdor je tako omadeževan ne sme biti okrajni šolski nadzornik, ki mora biti nad strankami.

Jugoslavija.

Uradniško gibanje.

Uradništvo — pred stavko? — Uradništvo solidarno z drugim proletariatom. — Prepovedano zborovanje.

Zagreb, 24. marca. (Izvir. por.) Včeraj, za 9. uro dopoldne je bilo napovedano v sokolski dvorani javno zborovanje hrvatske „Zveze javnih nameščenцев“. Za to zborovanje se je vršila živahna agitacija s posebnimi letaki in je vladalo velikansko zanimanje. Na zborovanju je hotela „Zveza“ podati poročilo o akciji za začasno izboljšanje materijalnega stanja vseh javnih nameščenцев in bi se določila nadaljna taktika „Zveze“. Ker so zastopniki „Zveze“ v zadnjih dneh tako potom časopisja kakor tudi ustmeno ponovno izjavljali, da je treba računati z uradniškim štrajkom, je včeraj vlada prepovedala zborovanje.

Kljub temu so se zbrali pred zborovalnico številni javni nastavljenici vseh kategorij, med njimi tudi zastopniki slovenske „Zveze javnih nameščenцев“ s predsednikom Lillegom na čelu. Udeleženci so korporativno odšli na shod trgovskih nastavljenцев, ki je bil v kinu „Apollo“. Trgovski udeleženci so uradnike burno pozdravili. Govoril je predsednik „Hrvatsko-slovenske zveze“, ki je izjavil solidarnost državnih nastavljenцев s trgovskimi.

Po končanem shodu ste priredili obe skupini demonstrativen obhod po mestu.

Nova socijalistična struja.

j Sarajevo, 24. marca. (Izv. p.) Tukajšnja reformistična struja socijalne demokracije se je ločila od doslej skupne socijalno-demokratske stranke in osnovala separatno politično stranko. Reformisti stoje na stališču državnega centralizma z upravno avtonomijo.

Cenzura na Hrvatskem.

j Zagreb, 24. marca. (Izv. por.) Od danes naprej je uvedena v banovalni na povelje 4. armadnega zapovedništva cenzura za telefonski in brzozavni promet. Ravno tako je uvedena tudi pisemska cenzura za tuzemstvo.

Frankovci na delu!

j Zagreb, 24. marca. (Izv. por.) Frankovci, o katerih je mislila javnost, da so likvidirali, so dobili menda radi zadnjih dogodkov na Madžarskem zopet nekaj korajže. Njihov bivši predsednik dr. Prebeg sklicuje za 27. t. m. v Zagrebu shod, na katerem naj bi se frankovska stranka obnovila. Kakor se zatrijuje se nameravajo frankovci že na tem shodu združiti z Radičevco seljačko stranko. Tako so frankovci kakor radičevci že od nekdanj največji sovražniki narodnega edinstva in naše države.

Mirovna konferenca.

Podpis mirovne pogodbe.

k LDU Pariz, 22. marca. (ČTU) Polkovnik House je izjavil zastopnikom angleškega časopisja, da bo končno veljavna mirovna pogodba v desetih dneh dogotovljena. Pripominja, da bi bil presenečen, ako nemška mirovna delegacija ne bi bila vsaj v treh tednih v Versaillesu. House je končal: Prav je, ako se dokument, ki ga bodo predložili nemškimi delegatom za podpis, zaznamuje kot preliminarne pogodba. To bo končno veljavna mir. pogodba.

Politični pregled.

p Pašić o jadranskem problemu. „Journal“ prinaša izjavo Pašića o jadranskem vprašanju, v kateri pravi, da je prvi predpogoj rešitve tega problema razveljavljenje tajnega londonskega pakta, ki je bil sklenjen brez sodelovanja Jugoslovancov. Zavezniki so pričakovali in računali s tem, da bode Italija pripomogla s svojimi 3 milijoni vojakov k hitremu koncu svetovne vojne, kar se pa ni zgodilo. Velešile, ki so sklepale to pogodbo, tudi niso znale za pravi položaj in razmere ozemlja, o katerem se je odločevalo. Od tega časa se je mnogo izpremenilo. Zjedinjene države ameriške so proglasile pravico samoodločbe narodov za najvažnejše načelo in so se izrekle vsled tega tudi proti tajnim pogodbam. Ta Wilsonov program je tudi program in ideal Jugoslovancov. Ker so se torej nekdanje okolnosti popolnoma izpremenile, je jasno, da londonski pakt ne more več veljati. Strategični interes ima sicer svoj pomen, vendar ni dvoma, da ima tudi slabjša država in ta še v veliko večji meri pravico uveljavljati ga. Da je Jugoslavija in posebno Srbija, ki je danes opustošena in ki je izgubila polovico svojega moškega prebivalstva, mnogo slabjša kot Italija, je vsakemu jasno. Jugoslovanski predlog, da naj razsodi Wilson jugoslovansko-italijanski spor, imel je namen, zaveznikom in Italiji olajšati stališče: prvim bi ne bilo treba, da še razveljavijo londonski

pakt, ki ni v skladu z idejami, za katere so se izjavili opetovano tekom svetovne vojne. Italiji pa ni bilo treba odrekati se še posebej pravicam, danim ji po pogodbi. Nerazumljivo je, zakaj se Italija protivi temu predlogu, ki vendar nikakor ne škodi avtoriteti mirovne konference. Glavna naloga te konference je vendar, odstraniti vsak spor med zavezniki in s tem pripraviti zvezo narodov. Ugled mirovne konference še narašča, če se vsa sporna vprašanja rešijo na način, ki izključuje vsako nezadovoljnost bodisi tega ali onega naroda. Neobhodno potrebno pa je, da se tudi jadranski problem reši na tej podlagi, ker so samo na ta način dani vsi predpogoji za trajnost miru.

Dopis iz Medjimurja.

Iz Medjimurja rijetko se čuje kakav glas. Prve vijesti nakon oslobodjenja zbere o radosti, oduševljenju; no poslije par dana izašao je u „Hrv. Politici“ jedan dopis, gdje se otvoreno veli, da Medjimurje nije našlo onog, što je očekivalo od oslobodjenja. Dakako, prve dane — tko će?! Medjutim, vrijeme prolazi, stvari se slegle i javne prilike pomalo prelaze u konsolidaciju. Imademo opet „notariuse“, pardon: danas bilježnike, koji savjesno vrše sve dužnosti hrvatskog birokrata come il faut... Napokon, Medjimurje lijepo je i plodno, sela bogata, a naše žene i cure vrlo vrlo zanimljiv objekt. No Medjimurje, ispačeno nacionalnim ropstvom, ne treba toga i samo toga! Ne će da novi činovnici i novi učitelji prema starim hrvatskim metodama stvaraju i ovdje onu seosku ili malovarošku „inteligenciju“, koja se pomnivo izolira od puka i od — prave demokracije. Toga doduše Zagreb ne će shvatiti, no Zagreb i Medjimurje tvore jedan veliki kontrast. Stoga naši nacionalni i doista demokratski radnici, kao što su župnici Lipnjak i Laitman, koji bijahu i nacionaliste i demokrate također za vrijeme madjarskog režima, nekako su osamljeni, jer su srasli s pukom te znali i trpjeti za hrvatsko Medjimurje. Ovi ljudi, što dolaze danas u Medjimurje, od drugog su kova i ne će se nikad potpuno srasiti s našim pukom. Tek inteligencija, što će jednom izaći iz naših redova, moći će upotpuniti veliko djelo oslobodjenja. Inače vlada ovdje vanredna skupoća. Prve mjesece poslije okupacije pale su cijene živčnim namirnicama, no poslije sedmice rastu neobično te stoji danas hekto kuku ruza minimalno 140 K. Još je gore sa cijenama za stoku, ta krava najslabije kakvoće stoji preko hiljadu kruna. Bogati medjimurski seljaci raduju se ovim nepravednim cijenama, no nadničari i ostali puk jedva kuburi uz takve prilike. Naša upravna oblast nije učinila gotovo ništa, da riješi barem privremeno narodno-gospodarsko pitanje Medjimurja.

Dopisi.

d Protestnega shoda v mokronoškem gradu dne 16. t. m. se je udeležilo nad 1200 ljudi iz cele mirenke doline in sosednih občin. Govorili so: nadučitelj Škulj iz Trbiža, župnik Bajec iz St. Janža, ki je poudarjal potrebno skupnega delovanja za skupne cilje, Del Linc, begunc iz Hrenovic pri Postojni, inženir Župančič in zdravnik dr. Češark, ki je prebral ostro resolucijo na vlado, kjer zahtevajo zborovalci združenje vsega jugoslovanskega ozemlja in protestirajo proti slabemu ravnanju z našimi vojnimi ujetniki v Italiji.

Hujskanje mokronoškega župnika Heinricha Bukowitza se še vedno nadaljuje. V sredo, dne 19. t. m. se je očitno izrazil raz propovednico, da je ljudstvo na Goriškem, v Primorju ter na Notranjskem že zadela kazen božja, dolenjsko ljudstvo pa še bo. Prič, ki so to čule, je lahko cela cerkev mokronoških faranov. Izgovora, ki je bil uporabljen že enkrat pri preiskavi zoper župnika Bukowitza,

ne poznamo. Jasno se doznava, kam stremla ta duhovnik. Ljudstvo je že itak lahkoverno, en sam poedinec lahko povzroči v teh, za naš troedini narod tako težkih časih, težke posledice. Našemu kmetskemu ljudstvu je itak merodajna beseda prvega duhovnika v fari. Sad Bukowitzevega hujskanja se že vidi v poedinah, ki mrze vse, kar ne spominja na star sistem. Državno pravdnistvo in knezoškofijski ordinarijat pa prosimo v imenu jugoslovanske poštenosti, naj ukrene takoj in brez odloga vse potrebno proti temu veleizdajskemu činu.

d Žalec. Po večletnem društvenem spanju, ki ga je povzročila vojaka, se je začelo zadnji čas v Žalcu prav živahno društveno delovanje. Uprizorilo se je več iger, ki so uspele vse prav zadovoljivo. Sedaj se pripravljala lepa Meškova igra „Matji“ in nato Legijonarji. Želeti bi bilo samo to, da bi se vršilo vse v lepem sporazumu in da bi bilo dramatično delo osredotočeno v dramatičnem društvu, ker ni znamenje notranje zdravih razmer, ako nastopajo ločeno posamezne skupine in prav malenkostno ljubosumno med seboj tekmujejo. Žalec je bil vajen enotnega dela, pri nas je bil smisel za organizacijo vedno velik in ne želimo, da bi iz osebnih malenkosti in obsojanja vredne ljubosumnosti postalo drugače. Prišlo je zadnji čas že tako daleč, da se ne bomo nič čudili, če začne trško olupševalno društvo s pomočjo gasilnega društva prirejati gledališke igre! Na pusten torek smo imeli domač, zabaven večer, brez posebnega hrupa, taki večeri so pri nas prav lepi in prijetni. Letos nam ga je moral pokvariti človek slovenskega imena, ki se je s svojo milostljivo vsilil v slovensko družbo. Radi nje in njega, ki je besnel ves čas vojake proti „srbskim ušivcem“ in ogrožal ves Žalec s svojimi zvezami in lepim značajem, je ves kot krog njega govoril nemško. Manjka mi besed, ki bi jih rad napisal, ali res ni v nas nobenega ponosa in nobene časti, da izvržemo iz slovenske družbe človeka, ki spada vse drugam. Lahko smo popustljivi in prizanesljivi proti Nemcu poštenjaku, nikdar pa ne proti regnatu denuncijantu.

d Čast vrlim Pliberčanom! Pisec teh vrstic je priobčil l. 1918. v „Jugoslaviji“ članek „Česa je Korošcem najbolj treba?“ kjer je priporočal čitalnice in bralna društva, ki so tudi drugod po Sloveniji najbolj budila narodno zavest. Posameznikom ni mogoče naročati po več listov, ker so predragi, po kavarnah in gostilnah je preraznolično občinstvo, tisti komadi, ki jih kupujemo po raznih trafikah, pa ljudstvo tako malo informirajo, da živi kakor ovca na paši. Zato so bralna društva edina opora: v njih ne dobiš samo več listov za primerno udnino, ondasi se shajajo somišljeniki tudi pri volitvah, ljudskem štetju in podobnih shodih. Dolgi zimski večeri so pripravi za pevske zборе, godbene klube, dramatične igre, in posebno inteligenca, ki po manjših krajih razun gostilne nima nobenega pribežališča, najde v čitalnicah njej primerno razvedrilo. Končno tudi male zabave ali poletni izleti oživljajo družabno življenje. — Ko sem bival lanske jeseni v prijaznem Pliberku, sem novodošle gg. uradnike še posebej ogreval za to idejo, in ni bilo zastoj, kajti meseca svečana letos je bila čitalnica ustanovljena. Zato čast vrlim Pliberčanom, ki v zvezi s svojimi okoliškimi sosedi tako dobro delajo, da bi že zdavnaj imeli celo deželo v Jugoslaviji, ako bi bili povsodi taki možje. Vivant sequentes: Dobro! Ves, Velikovec, Kaplja in drugi! Pozdravljeni!

d Apače. (Žrtev nemške podivjanosti). Germanica fides, nulla fides! tako je že menda Tacit reknel. In to geslo starega Rimljana velja tudi še dandanes tu na severni meji naše nove domovine, svobodne Jugoslavije, posebno na Koroškem! Vkljub raznim pogovorom so podivjane nemške tolpe na lastno pest večkrat prekoračile demakacijsko črto ter ropale po Šmarjeti v Rožni dolini. In tako so take tolpe zopet dne 7. t. m. vdrle zopet

v Šmarjeto. Tam je bila nastavljena samo telefonska straža peterih mož. Nemška tolpa broječa dvajset mož, je začele streljati na našo stražo, ki jim je tudi, svesta si svoje dolžnosti, odgovorila na ta izivajoči napad. Vsi drugi naši fantje so se srečno vrnili razen dveh. Enega so nemški divjaki vjeli in mu po njih načelih s kopitom kazali nemško kulturo. A drugi je postal žrtev teh divjakov. Bil je to Franc Golobič p. d. Majerjev iz Dolžna, obč. Stopoce Šmihel Dol. Dobil je tri strele in vse skozi prsa ter je kar tam mrtev obležal. Seveda so ga nemške bande tudi popolnoma oropale. Vse to se je baje zgodilo brez vednosti poveljnikov. — na odgovornost Soldatenratva! Ta žrtev nemške pobesnelosti je bila pripeljana tudi sem v stan 10. stot. ljublj. pp. in 9. t. m. z vojaško častjo v obilni udeležbi domačinov pokopana na pokopališču v Apačah. Njegovi bojni tovariši so ga polnoštevno spremljali k zadnjemu počitku. V kratkem, jedernatem govoru se je od njega poslovil njegov poveljnik gos. kapetan Rud. Knez, in tudi domači g. dušni pastir ga je slikal kot vojaka korenjaka-junaka, ki je pal v izvrševanju svoje dolžnosti, dal mlado svoje življenje za Jugoslavijo. Tudi so mu njegovi bojni tovariši pod vodstvom g. por. Kranjca zapeli tri ganljive žalostinke; pred šolo, kjer je ležal na mrtvaškem odru, in dve na grobu. Dragi tovariš France! S Tvojo srčno mlado krvjo je Korotan poškopljel! Dal si srčno kri — zadnjo kapljico za milo nam Jugoslavijo. Bodi uverjen, tudi Tvoja žrtev je pripomogla k temu, da bode tužni Korotan priklopljen k Jugoslaviji. Iskrena Ti zahvala za toliko žrtev! Hvaležni Korotan si bode štel v čast in ponos venčati gomilo Tvojo. A tudi srčna zahvala Tvoji majki p. d. Majarci v Dolžu Šmihel Stopoce, Dol! ki je položila velik — najstarejšega sina v dar Korotanu na oltar! Slava rajnemu Francetu in slava in čast njegovi materi! A mi, France, Tvoji bojni tovariši, Ti obljubujemo Tvoj zgled posnemati in Te pri — Švabih — maščevati! Oko za oko življenje za življenje, kri za kri! To bodi zanaprej naše geslo! Kajne fantje!

d „Sokol“ v Šoštanju. 16. t. m. se je vršilo že drugo letošnje predavanje izobraževalnega odseka, in sicer je predaval brat sodnik Serbec o „narodnem gospodarstvu“. Škalčani priredijo dne 30. t. m. Finžgarjevo ljudsko igro „Naša kri“. Za pozneje pripravlja „Sokol“ v Šoštanju s pomočjo škalskih članov Finžgarjevega „Divjega lovca“.

Vtihotapljanje blaga.

Z Vrhniko nam pišejo: Velikansko vtihotapljanje italijanskega blaga se vrši čez demarkacijsko črto pri Vrhniku — kakor ste o tem te dni poročali. V Logatcu se je v ta namen etablirala — kakor poročajo — cela trgovska družba tenentov in primotenentov, ki kaj pridno prodajajo za drag denar malovredne italijanske izdelke kakor tkanine in razno drugo blago. Središče vse trgovine je pa na Vrhniku, kjer se trguje kar na debelo. Tri vlaki odhajajo na dan z Vrhniko v Ljubljano, in ti so natlačeno polni raznih verižnikov, ki v nabitih nahrbtnikih nosijo utihotapljenе zaklade v razne ljubljanske gostilne v Kolodvorski in drugih ulicah ter tu dalje prodajo.

Tihotapska trgovina je torej v polnem cvetju in nikdo so ne zmeni, da bi jo preprečil. S to kupčijo je v zvezi tudi velikansko povpraševanje po nežigosanih bankovcih, za katere se plačuje do 30% povišaja ter menda te vrste menjalnice zlasti v Ljubljani prav bujno po raznih lokalih procvitajo. — Imamo sicer na Vrhniku mal oddelek finančne straže, ki pa menda vsled svoje maloštevilnosti daje utihotapljanju svoj blagoslov. Nekdaj se je za tujezemske blago ob uvozu plačevala colnina, menda se tudi naše kraljestvo ni odreklo temu viru dohodkov. Kaj pa dela nadzorništvo finančne straže, da ne uvidi, kake vsote se s tem odtegujejo naši državi ter ničesar

ne ukrene, da se maloštevilna finančna straža na Vrhniku ter sploh ob demarkacijski črti pomnoži in se ji dajo potrebna in stroga navodila?

Prišli smo, žal, tako daleč, da ne bo šel nihče več kupovat k realnemu trgovcu, pač pa se obrnil le na verižnega barantača. Saj menda ni razumevati naredbe glede proste trgovine, da bi bila trgovina v tem zmislu (utihotapljanja) prosta. Zaduji čas je že in trdno pričakujemo, da se flin. nadzorništvo in posebno v to poklicani faktorji pri flin. ravnateljstvu vendar že enkrat vzdramijo iz spanja ter potrebno ukrepejo, da se meja zadostno zastraži ter s tem zavarujejo predvsem državni pa tudi trgovski interesi.

Dnevne vesti.

dn Ekspresni vlak Pariz—Bukarešt ne vozi sedaj preko Budimpešte, ampak preko Dunaja, Maribora, Zidanega mosta in Siseke in sicer kot brzovlak št. 5. Od Maribora se odpelje približno ob petih zjutraj.

dn Grešniki in grehi. Nad Prešernovim spomenikom se šopirijo „Assicurazioni Generali“ in pričajo ententnim komisijam o jugoslovanski Ljubljani. Nad glavnim vodom v „Mestno ljudsko kopel“ se blesti še vedno napis, ki spominja zaspale Ljubljančane na habsburgovce žalostnega spomina. Policijsko ravnateljstvo v Ljubljani pa ima štampiljo v čisti slovniški slovenščini „Porto paušalirano“.

dn Beda revnih vdov in sirot. Od revnih vdov in sirot smo prijeli kratko, jedrnatu poročilo, katero priobčujemo dobesedno: „Do 15. januarja 1919 smo dobile še redno podporo. Od 15. januarja sem pa ne dobimo ne podpore ne pokojnine. Ne razumemo, kaj mislijo gospodje. Od zraka ne živi nobeden, ravno tako tudi me ne in naši otroci. Draginja vsak dan večja. Ako ne pride pomoč, ne vemo same revščine kaj početi. Več revnih vdov.“

dn Fantastične plače. Iz „Činovniškega vjesnika“ povzamemo sledeče podatke: Madžarska vlada je smatrala za potrebno povišati dnevno podporo za vsakega brezposelnega na dnevni 15 K. Zato se ni čuditi, da tisti, ki delajo, zahtevajo enormne plače ter jih konečno tudi dosežejo. V osvetljenje fantastičnih plač, naj služijo naslednji primeri: Dohodek nočnega čuvaja znaša letnih 10.800 K; brivski pomočniki so stavkali ter so zahtevali mesečne plače 1200 K, pozneje so se pak zadovoljili z mesečno plačo 800 K (torej s plačo, ki odgovarja plači drž. uradnika v VI. čin. razr. z vsemi dokladi vred). Boljši delavec zasluži letno 20.000—30.000 kron, predelavec pa še več. V zadnjem času zahtevajo delavci večjih industrijskih podjetij celo mesta v ravnateljstvu in seveda tudi ravnatelj-ske dohodke ter so te zahteve tudi deloma dosegli. Kot nekaj povsem naravnega so zahteve kočijažev, da dobe poleg popolne oskrbe, stanovanja, razsvetljave itd. še letno 6000 kron. Najlepše pa je, da zahteva grobokop za vsak grob 75 kron ter da dnevno lahko izkoplje najmanj dva groba, zasluži torej letno do 54.000 kron. Teko na Madžarskem! A kako je v Banovini? Nič bolje ako ne še slabše. Postrešek v Zagrebu zahteva za prenos 50—100 kg težke prtljage itd. iz spodnjega v gornji del mesta 50 K, in ta posel izvrši najkasneje lv eni uri. Ako ničesar drugega ne de a in ne zasluži, zasluži pri dnevem 1 uro trajajočem delu mesečno 1500 K ozir. letno 18.000 kron. Drvar zahteva 90 kron in še več za žaganje in cep-ljenje ene klastre drv. To delo izvrši prav lahko v poldrugem dnevu. Iz tega sledi, da zasluži dnevno 60 kron, mesečno 1800 kron, na leto tedaj okrog 22.000 K. Krojač zasluži dnevno 100 K, mesečno 3000 K, letno 76.000 K. Tako je s cenami za delo; o cenah za življenske potrebščine kot živila, oblačila itd. niti ne govorimo. Vprašamo tedaj vlado, če je razmišljala,

kako naj take cene plača uradnik, pa ne najvišjega, temveč najnižjega čin. razreda. zlasti še, če ima povrh mnogobrojno rodbino. Zdi se, da ni, ker so dohodki javnih nameščencev ostali isti kot prej. Vsakemu je jasno, da javni nameščenci pri pičlih dohodkih kljub najboljši volji in največjemu štedenju ne morejo več živeti. Skrajni čas je, da vladodržci o razmerah javnih nameščencev razmislijo ter jih zadovoljivo rešijo, ker smo prispeli na točko, ko njihovi otroci in žene kličejo: „Hleba, mleka, že davno nismo videli mleka!“

dn Hotel „Balkan“ v Celju. 15. t. m. smo priobčili dopis iz Celja, da uslužbenca hotela in restavracije Balkan zelo nemškutarijo. Lastnik hotela g. Milan Heberle, ki je zaveden Hrvat, je nato takoj odpustil tri uslužbence ter namestil same zavedne Slovence oz. Slovenke.

dn Zglasil se naj pri „Posredovalnem uradu za begunce SHS v Ljubljani“ Terezija Lesjak, vdova po pok. Alojziju Lesjak iz Grahovega ob Bači, pol. okraj Tolmin. Ravnotako naj se zglase vse one osebe stanujoče v Ljubljani, ki morda poznajo goriimenovano, osebno pri posredovalnem uradu.

dn Ravnateljstvo južne železnice dobimo najbrž že v najkrajšem času v Ljubljani. Merodajni krogi naj pazijo, da ne pride na vodilno mesto kak nemčur ali drugače kompromitiran mož. Saj imamo vendar še nekaj dobrih večakov in zavednih Jugoslovancev!

dn Ljubljanska porota. Včeraj so se pričele pred ljubljanskim dež. sodiščem SHS porotne razprave. Kot prvi je bil zaslišan Karl Pirc, 24 let star, pristojen v Krško, delavec brez stalnega bivališča. Obdolženec je izvršil več goljufij — pri štirih osebah se mu je posrečilo izvabiti skupno K 10.000. Sodisce ga je obsodilo na dve leti težke ječe, poostrene z enim postom in trdim ležiščem vsako četrtletje. —

dn Razpis mesta kapelnika vojaške godbe. V kratkem času se ustanovi v Ljubljani vojaška godba in se obenem razpiše mesto kapelnika. Prošnje, iz katerih je razvidno dose-danje delovanje v tej stroki ter spridevala dovršenih glasbenih šol (konservatorija itd.) naj se pošljejo komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani do 1. aprila 1919. Vpoštev pridejo izključno kapelniki slovanskih narodnosti. Pristojbine se bodo pozneje določile.

dn 40 goriških beguncev sprejmejo v Sisku (Slavonija) za tlačenje sena. Pogoji: prosta vožnja, prosta hrana in stanovanje, plača po dogovoru. Zglasiti se je pri „Posredovalnici za goriške begunce“ na Dunajski cesti št. 38, pritičje, najkasneje do sobote.

dn Čemu za spomlad nove obleke, ako se s prebarvanjem starih in kemičnim čiščenjem zamazanih doseže isto. Tako inserira tvrdka Josip Reich v časopisju. Za hlače in vojaško bluzo računa malenkost 60 K, reci in piši šestdeset kron, kar stane na Češkem 12 K. Toplo priporočamo!

dn Na višji obrtni šoli v Ljubljani beremo še vedno napis z zlatimi črkami „Č. kr obrtna šola“. Gospod ravnatelj Šubic menda nima delavca, ki bi odstranil to sramoto!

dn Penzijska likvidatura na Dunaju ne izplačuje več pokojnin. Zato se naj zglasijo vsi invalidi, ki so z Dunaja dobivali pokojnine — in se dosedaj še niso zglasili — v pisarni „vojaške intendance za Slovenijo v Ljubljani, oddelek za nakazovanje preskrbovalnin“ (v baraki na Friškovec poleg belgijske vojašnice). Vsak naj prinese s seboj plačilni nalog (Zahlungsauftrag) in en odrezek — ako mogoče zadnji — od plačilne nakaznice poštne hranilnice in po možnosti tudi druge vojaške listine. Ni pa treba priti invalidom, ki so že bili pri nadpregledu pri kaki jugoslovanski nadpregledni komisiji, kar bi bilo popolnoma odveč. Uradne ure za invalide so od ponedeljka od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer nepretrgano. Invalidi se lahko tudi pisмено zglasijo, pošni stroški se jim ne plačajo.

Društvene vesti.

dr Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kra ju naznanja, da se vrše v četrtek, 27. marca, ob 8. uri zjutraj preizkušnje vajencev in vajenk.

dr Splošno slov. žensko društvo naznanja, da nadaljuje g. dr. Ivan Pintar svoje predavanje o moderni in higijenični kosmetiki v sredo, 26. marca, ob 8. zvečer, v veliki dvorani Mestnega doma. Vstopnina 1 K.

dr Društvo zasebnih uradnikov in uradnic opozarja svoje člane in članice, ki so vpisani v srbo-hrvatski tečaj, da se je pričelo s poukom trgovske korespondence v cirilici. Predmet je za vse člane naše organizacije izredne važnosti. Prosimo redne udeležbe.

dr Slov. zdravniško društvo priredi v četrtek, 27. marca, ob 4. uri pop. v mestni dvorani na magistratu izredni mesečni se-stanek s temo: Spolne bolezni in prostitucija.

Narodno gledališče.

Dramsko gledališče.

V torek, 25. marca, ob pol 8. zvečer „Španska muha“, za abonement C.

V sredo, 26. marca, ob pol 8. zvečer, „Strahovi“, ob znižanih cenah, izven abonementa.

V četrtek, 27. marca, ostane gledališče zaprto.

V petek, 28. marca, ob pol 8. zvečer, „Španska muha“, burka v treh dejanjih, izven abonementa.

Operno gledališče.

V torek, 25. marca, ob pol 8. zvečer, „Slovaška princeska“, izven abonementa.

V sredo, 26. marca, ostane gledališče zaprto.

V četrtek, 27. marca, ob pol 8. zvečer, „Manon“, za abonement B.

V petek, 28. marca, ostane gledališče zaprto.

Zadnje vesti.

Italijansko - jugoslovanski spor na vrhuncu.

Nove italijanske grožnje. — Wilson uveljavi svoj program.

Curiah, 24. marca. (Pos. poročilo.) Iz Pariza prihajajo vesti privatnega značaja, glasom katerih se je položaj na mirovni konferenci poostrel in je dosegel znak krize, če v zadnjem trenutku ne nastopi kak nenaden preobrat. Doznava se, da je ogroženo nadaljno zasedanje mirovne konference, ker postajajo znatne in bistvene difference med posameznimi velesilami. Včeraj sta prevladovali dve verziji. Glasom ene sta Orlando in Sonnino poslala ostalim velesilam ultimatum, v katerem zahtevata imenom Italije, da se takoj ofi celjno prizna londonski dogovor in da se izvedejo vse v tem dogovoru zahtevane obveze. V tem ultimatumu sta stavila tudi rok, do katerega se mora udovoljiti zahtevam Italije. — V nasprotnem slučaju zapusti Pariz italijanska mirovna delegacija skupno z akreditiranim pariskim poslanikom.

Druga verzija naglašja, da je Wilson poveril svojemu zaupniku, naj na najobjektivnejši način vpliva na italijanske in francoske državnike, da se kakor Anglija postavijo na ameriškost stališče, ker bodo drugače ameriške Zedinjene države primorane uporabiti energične korake. V Parizu se odigravajo sedaj dogodki velevažnega značaja, katerih dalekosežnosti še ni mogoče presoditi. Pariz se nahaja v stanju skrajne nervoznosti.

35.000 ententnih vojakov na Reki. LDU. Curiah, 24. marca. (ČTU) „Secolo“ javlja iz Reke: Od srede se je izkrcalo na Reki 35.000 ententnih vojakov, ki bodo zasedli Ogrsko.

Vtis ogrskih dogodkov v Parizu.

Berlin, 24. marca. (ČTU.) Kakor poročajo „Lokalanzeigerju“ iz Haaga, so napravili dogodki na Ogrskem velik vtis v Parizu. Smatrajo jih kot resni opomin, da se morajo pogajanja kar najbolj pospešiti, ker bi sicer prišlo do nemirov po vsem svetu. General Franchet d'Esperay je po svojem povratku iz Ogrske opozarjal najvišji vojni svet na nevrzdržnost Karolyijeve vlade. Najvišjemu vojnemu svetu je predložil načrte boljše vika, ki niso prišli v javnost. Opozarjal je nato, da bodo ideje Ljenina in Trockega nemoteno prodirale, ako ne

bo zadostnih varnostnih odredb. Konferenca pa je predloge generala Franchet d'Esperaya zanemarila. O teh predlogih se niso nikoli posvetovali.

Intervencija entente na Ogrskem.

LDU. Ženeva, 24. marca. (ČTU) „Temps“ poroča: Konferenca alijancov je sklenila, da se ententna zasedna armada na Ogrskem poviša na pet divizij. Alijanci ne mislijo prejenjati.

Ogrski proletarijat — proletarijatu sveta.

LDU. Budimpešta, 25. marca. (DKU.) OKU poroča: Svet ljudskih komisarjev ogrske republike svetov je danes dopoldne odposlal nastopno v francoskem, angleškem, nemškem, romunskem in češkem jeziku sestavljeno brezlično brzojavko: Vsem! Naznajo delavcem sveta, da sta na Ogrskem socialna demokratična in komunistična stranka spojili v socialno demokratično stranko in imenom vseh delavcev, vojakov in kmetov ustvarili diktaturo proletarijata, ki je brez preliti krvi prevzela državno oblast. Državno oblast izvršuje začasno svet ljudskih komisarjev, dokler kongres svetov kmetov, delavcev in vojakov ne bo končno veljavno ugotovil ustavo ogrske republike. Ves ogrski proletarijat je soglasen v sklepu za diktaturo proletarijata pod zastavo socialistične svetovne revolucije ter hoče izbojevati boj proti imperijalizmu skupno z rusko sovjetsko republiko in z vsem proletarijatom sveta. Ker je spoznal, da k premaganju moči mednarodnega militarizma in k ojačenju socializma ne vodi nobena druga pot.

Usoda Habsburžanov.

LDU. Berlin, 24. marca. (DKU) K vesti o odhodu bivšega cesarja Karola v Švico piše „B. Z. am Mittag“: Odhod Habsburžanov iz Avstrije je bil po šeststoletnem vladanju brez sijaja. Nenevadna je usoda, da mora zadnji vladar habsburške rodbine iskati zavetje v deželi, iz katere je svojčas prišel prvi nemški cesar iz habsburške rodbine, grof Rudolf Habsburški.

Narodno predstavništvo.

(Plenarna seja 24. marca)

Vprašanje prehrane v Sloveniji. Belgrad, 24. marca. (Izv. por.) Slovenski poslanci vseh strank so uvedli skupno energično akcijo pri vseh merodajnih činiteljih v Belgradu, da olajšajo gospodarsko in prehranjevalno mizerijo v Sloveniji. Poslanca Anton Kristan in dr. Hohnjec sta intervenirala pri ministrskem predsedniku Protiću in trgovskemu ministru dr. Ribaru ter dobila na obeh mestih zagotovila, da bo vlada z vsemi razpoložljivimi sredstvi podpirala stremeljenja po preskrbi Slovenije.

Adresa soglasno sprejeta.

Belgrad, 24. marca. (Izv. por.) Današnja seja Narodnega predstavništva je nadaljevala adresno debato. Sejo je otvoril predsednik dr. Dražo Pavlović ob pol 10. dopoldne. Prvi je govoril član Jugoslovanskega kluba, dalmatinski poslanec Stanko Banić, ki je v svojem govoru poudarjal krivičnost italijanskih zahtev in odločnost vseh Jugoslovancev, od goriškega Slovenca do macedonskega Srba vztrajati, dokler ne bo ujedinen celokupen jugoslovanski narod.

Kot drugi govornik je nastopil član Narodnega kluba dr. Matko Luginja, ki je v živih in pretresljivih besedah slikal trpljenje našega naroda v zasedenem ozemlju, zlasti v Istri.

Imenom Črnogore je pozdravil ujedinenje kraljevine SHS poslanec Mihajlo Ivanović, za njim je govoril srbski radikalec Ilija Ilić o trpljenju srbskega naroda, ki je toliko prestal pod nasilji Nemcev, Mažarov in Bolgarov, spominjal se je junaške vojske ter naglašal, da so se Srbi borili za popolno ujedinenje jugoslovanskega naroda.

Srbski samostalec dr. Drašković je slikal boj med macchielististično Italijo in demokratsko Wilsonovo politiko na pariški konferenci.

Adresno debato je zaključil dalmatinski poslanec Juraj Biankini, ki je to pot prvič nastopil v Narodnem predstavništvu. Bil je živahno pozdravljen.

Po debati je bila adresa Narodnega predstavništva kot odgovor na prestolno besedo soglasno in med burnim odobravanjem sprejeta. Prihodnja seja jutri popoldne.

Jutri ob 11. uri dopoldne izroči predsedstvo Narodnega predstavništva v spremstvu članov adresnega odbora in načelnikov sekcij v posebni avdijenci danes sprejeto adresno regentu.

Program nadaljnjemu zasedanju.

Belgrad, 24. marca. (Izv. por.) Kakor se v poslanskih krogih zatrjuje, je vlada sporazumno z Narodnim predstavništvom opustila namero po sprejeti adresi zasedanje odgoditi. Parlament bo sedaj zboroval nepretrgano dalje in se posvetil intenzivnemu delu v vseh političnih vprašanjih. Natančen dnevni red določi klubovi načelniki jutri. Domnevajo, da najpreje pride na razpravo od vlade zahtevani kredit za mesec april v znesku 130.000.000 dinarjev. Razpravi o kreditu se bo pridružila tudi prva politična debata, ki pokaže ali in na kako večino se za more vlada opirati v zbornici.

Listnica uredništva.

Pilberk: Anonimno — v koš! Mokronog: Napišite in pošljite! Zibika: Nismo prejeli.

Aprovizacija.

Delna sprememba pri prodaji kruha in moke. Ker je v nekaterih ulicah, ki meje na dva krušna okraja precej prodajalen kruha, ki pa so odkazane samo jednemu okraju bodo dotični prodajalci kruha prodajali kruh za oba okraja, ki mejita na tako ulico. Stevilke prodajalen kruha in v novem načrtu se s tem prav nič ne predrugačijo. Sprememba se izvrši le na ta način, da se izkaznice takih prodajalen razdeli na oba krušna okraja. Vsled te podelitve se prodaja kruh za III. in IV. okraj: Posavje, Rimska cesta, Vojska prodajalna, na Bregu, Vidmar, Rimska cesta, Beden, Tržaška cesta. — Za V. in VI. okraj, Vojska prodajalna v Presernovi ulici, Balazič, Kolodvorska ulica.

a Prodaja moke. Od četrta 27. marca do vštete sobote 29. marca se dobi na vsako močno izkaznico en kilogram bele moke za pecivo, ki stane 4-66 K. Ostanek moke je napovedati v ponedeljek 31. marca.

a Peki se vabijo, da se zglase v sredo, 26. marca, ob 9 uri v mestni posvetovalnici radi nakazila moke.

a Krušne komisije bodo uradovale v petek, 28. marca, od 8 do pol 1. ure pop.

Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko.

a Sladkorne izkaznice za marc so veljavne samo do zadnjega marca. V aprilu so izkaznice za marc neveljavne in se pri tem ne bo delalo izjem.

a Krompir za II. okraj dobe stranke pri Muhleisnu na Dunajski cesti, v sredo, dne 26. marca dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 200, od 9. do 10. štev. 201 do 400, od 10. do 11. štev. 401 do 600, od 2. do 3. štev. 601 do 800, od 3. do 4. štev. 801 do 1000, od 4. do 5. štev. 1001 do konca. — Stranka dobi na vsako osebo pet kilogramov krompirja, po 80 vin. kilogram.

a Prodaja sladkorja. Na vsako levo polovico sladkorne izkaznice se dobi takoj pol kilograma sladkorja. Kilogram stane 6-50 K. Na prvi odrezek sladkorne karte se dobi pol kilograma soli na drugi odrezek pa en zavitek 10 škaflice vžgalice kar je bilo že svojčas objavljeno.

a Iz seje mestne a aprovizačnega odseka, z dne 20. marca se poroča: Prihodnji teden se razdeli na močne izkaznice po en kilogram ameriške moke, ki stane 4-66 K. Pekom se razdeli zadnji ostanek pšenične in koruzne moke, za peko kruha, kar zadostuje za pet dni in se mora s prihodnjim četrtkom ustaviti peka kruha, zato se bo prebivalstvu razdeli poldrug kilogram ameriške moke na osebo in teden. Sklep, da se opusti peka kruha ni končno veljaven, skušalo se bo vendar peči kruh, ki bi pa bil za večino prebivalstva predrag. Edino izdatnejša dobava domače krušne moke, ki se dobi že za primerno ceno, bi mogla razrešiti nevezdržni položaj. Aprovizacija pričakuje, da ji žitni zavod v Ljubljani preskrbi zopet zadostno množino krušne moke. — Delavcem in delavkam v aprov. skladiščih se zviša plača. — Prosta kupčija z govejo živino je najtežje zadela Ljubljano. Cene so vsak dan višje in blaga vedno manj. Prosta kupčija se mora omejiti in poveriti nakup živine javnim aprovizačnim nakupovalnicam. Aprov. kupi za svojo ubožno akcijo B en vagon živine. Če ostane prosta kupčija v veljavi, priporoča mestni magistrat deželni vladi, naj se v Ljubljani uvede redni tedenski semenj za živino. Mestna aprovizacija svoje ubožne akcije ne more opustiti, marveč bo še vedno morala prodajati rev-

nim slojem cenejše meso in mogoče tudi kruh. Vsled previsokih cen se difference pri nakupu živil iz aprovizačnih fondov ne more več kriti, zato aprov. odsek sklene naprositi deželno vlado, da za prehrano revnih slojev dovoli mestni aprov. nanjmanj 300.000 kron mesečne subvencije. — Društvo hišnih posestnikov želi imeti v aprov. odseku enega zastopnika, odsek tej želji ne nasprotuje. Aprov. odsek naprosi vlado, da naj bo pri žitnem zavodu v Ljubljani zastopano tudi mesto, da bodo v žitnem zavodu vse tri stranke jednako zastopane.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Poslano.

Prememba osebja v občinski aprovizaciji:

Od 19. suša 1919 naprej je začasno poverjena občinska aprovizacija v Prevaljah g. Alojzu Viher in Jožefu Kočan.

Dosedanji vodja aprovizacije gosp. Janko Žagar, narednik ter uradnica gosp. Marica Kuster iz Prevalj sta dne 19. marca 1919 na lastno prošnjo izstopila iz službe v aprovizaciji.

Ker se širijo tozadevno razne neosnovane govorice, se potrjuje, da sta navedena dva iz aprovizacije izstopila edinole na lastno prošnjo vsled hrupnega napada od tretje strani, s kojo nima občinska uprava prav nikake zveze.

Prevalje, dne 19. marca 1919.

Županstvo Prevalje.

* Uredništvo ne prevzame za „Poslana“ nobene odgovornosti.

Službe:

Mesta vzgojiteljice išče gospodična, ki je kot taka že več let vršila svoj poklic. Ponudbe pod šifro „Vzgojiteljica“ na upravo. 135

Brivskega vajenca sprejme Hinko Dolenc, Ljubljana, nasproti domobranske vojašnice. 13

Trgovski pomočnik 23 let star vojakov prost, izurjen manufakt. in specerist želi službo premeniti. Ponudbe na upravištvu Jugosl. pod „Zanesljiv“. 82

Ekonom, 24 let star, govori nemško in slovensko, absolvent kmetiške šole, s prakso v vino- in sadjereji išče službe. Naslov na upravo. 82

Mlinarskega učenca sprejme Janez Potrc, mlinar, v Štukah pri Ptuj. 81

Sprejmeta se 2 vajenca za ortopedično mehaniko. Stanislav Ponikvar, baraka za invalide pred obrtno šolo. 118 2-1

Iščem službo kuharja, najraje v častniški kuhinji. Ponudbe pod šifro „24“. 76

Proda se:

Stružni stroj (Druck u. Drehbank), nov 130 mm dolg, železen, za ključavničarje, kleparje ali pasarje se ceno proda. Vpraša se pri Žužek, Bled. 6

Proda se dve popolnoma novi mandolini po nizki cen. Naslov v upravištvu. 67 2-1

Proda se več zajcev in en zajčji umetni hlev. — Justin, klepar, Glince, Vič 75. 67 2-1

10 do 15 vagonov krompirja na prozorni ceni takoj. Brzojavna naročila tudi za dobavo raznega žita in moke sprejema Martin Sumer, Belovar, hotel „Toma“. 3-1

Volneno blago za moške in ženske obleke, sukanec, fini trpežni čevlji, pralno in toiletno milo, svetilke za hleve, pralni prašek, dober kavni nadomestek, cikorija, kava, papirnate vrečice, papir za zavoje, vreče za mast in med. Izboren rumesenc, za čajza dostujeta dve kavni žlički na skodelico. Prodaja se v skladišču Balkan I. nadstr.

5 vagonov apna po 30 K za 100 kg. 1 vagon cementa po 35 K za 100 kg. na postaji Metlika. 80

10 vagonov pšenice po 4 K za kg. na postaji Osijek se takoj proda. Kupci naj pošljejo ponudbe pod „Št. 8“ na podružnico „Jugoslavijo“ Novomesto.

Nekaj pohištva, veliko ogledalo, podobne Marije Terezije cesta 13, II. nadstropje, vrata 107. 74

Kupi se:

Pisarniška oprava se kupi. Ponudbe na upravo lista.

Pisalno mizo kupim. Ponudbe na upravištvu.

Razno:

Samec z večjim premoženjem in dobrim obitrom, želi znanja z mirno in varčno udovo v starosti od 35—45 let, ki bi imela malo posest ali malo obrt, oziroma nekaj kmetije v kakem večjem kraju. Resne prijave pod „Sigurnost“ na upravištvu. 73

Iščem dobro idočo gostilno, večjo restavracijo ali kavarno v najem. Ponudbe pod „Začetnik“. 77

Uradnica izurjena v vseh trgovskih poslih, samostojna knjigovodkinja in korespondentinja ter blagajničarka, želi mesta. Bila je leta kot voditeljica večjega podjetja. Službo bi imela najraje v Ljubljani. Ponudbe pod „Uradnica 100“ na upravo. 135 2-1

Izgubila se je včeraj okoli 10. ure kvi zlata ženska ura s kratko verižico. Najditelj naj blagovoli oddati v knjigarni L. Schwentner. 130 a

Nekdo je pozabil zlat ščipalnik, katerega dobi nazaj v knjigarni L. Schwentner.

Dotično znano gospo, ki je prišla v ponedeljek dopoldan v gostilno pri „Nacetu“ na Martinovi cesti po dežnik, ki pa ni njena last, se opozarja, da ga nemudoma vrne na omenjeni kraj, ker se le v tem slučaju lahko umakne neprijetnim potom.

Mlad Dalmatinec išče sobo za takoj. Ponudbe na upravištvu pod „Na. 100“. 75

Srbohrvatski kurz, predvsem konverzacija, cija, se otvori v kratkem. Oglasi pisмено ali ustno na trgovino Josipina Podkrajšek, Čeljarska ul. 2. 138 2-1

Sortna izvrstna vina

1917

ima na razpolago kletarstvo

Franca Rudl-na 816

MARIBOR, Vila „Alois“.

Več sto novih patentiranih zlo-živih železnih 3-1

stolov

se radi selitve ceno proda. Kolodvorska ulica šte. 31 (gostilna Lampert.)

Isolirana bakrena žica

raznih dimenzij se radi smrti lastnika po ugodni ceni proda. Pod „Žica“ na

I. Jugoslovanski anončni in infermačni zavod Beseljak & Rožanc Frančevo nabrežje št. 5.

: Anončna :
ekspedicija
Ljubljana
Kongresni trg 3.

Pojasnila o prodaji vojnih posojil. Mlad šofer išče službe za osební auto pri trgovski hiši ali privatniku.

Zamenja se:

Nežigosane bankovce za žigosane toda ne pod K 1000.—

Proda se:

Cin za lotanje, 20 kg. Sukanec na debelo a 400 jardov. Sedlarski sukanec v špulah. Kontrabas. Telefon. 3 velikih ogledal za krojače in brivce. Visoka pisalna miza (Stehpult). 2 mizi.

Kupi se:

Ročni voziček. Velika ameriška pisal. miza. Pisalni stroj, dobro ohranjen. Cenjene ponudbe pod naslovnimi šiframi na gornjo ekspedicijo.

Vsega zdravilstva

Dr. Andr. Lisjakordinira od 9.—11. in 2.—4. ure
Ljubljana, Dunajska cesta št. 15/II.
nad kavarno „Evropa“. 813**Gospodarska pisarna**
Dr. IVAN ČERNE

Ljubljana

Miklošičeva c. 6. (Vis-a-vis hotel Union).

Bančna komisija, posojila, inkaso — trgovske informacije — financiranja, saniranja, trgovske poravnave — promet z nepremičninami in podjetji — uprava premoženj, vterjavanje dolgov — izve — deniška mnenja bilance, cenitve.

Uradije od 8.—1/2. in od 3.—5. ure.
Telefon 228. Zahtevajte prospekt.**Vrtnar**

oženjen, z ekonomičnim znanjem, eventuelno oskrbnik, v sadjereji in vrtnarstvu izvežban se takoj sprejme. Nemščina pogoj. Nemške vloge naj se pošljejo na „August Inerhof“ pri Velikovu.

Mesečno soboišče soliden trgovec, če mogoče v sredini mesta. Ponudbe pod „Soba“ na 808 2—1
I. Jugoslovanski anončni in informačni zavod Beseljak & Rožanc, Frančevo nabrežje št. 5.

= Več =

zidarjev

proti dobri plači in ugodnimi pogoji se sprejme takoj v delo. Javiti se je med uradnimi urami v 811

Državni posredovalnici za delo Ljubljana
Stritarjeva ulica št. 3.**Kupujem suhe gobe in dobre vreče**

Prodajam kremo za čevlje

v kovinastih dozah, pol doze K 15.—, cela doza K 28.— za tucat, čevlje z lesenimi in usnjatimi podplati, tržne torbice itd. Dalje izvršno letošnje in lanske vline in razno domače žganje. 411 5

M. RANT, Kranj.**Drva**

trda in mehka, meterska in žagana.

Jabolčna in hruškova drevescazlahnih vrst, 3 m visoka, se ceno dobijo v Kolodvorski ulici št. 31
(gostilna Lampert) 800 3—1**Lokomobila**

Wolf- ali Lanz-Fabrikat 15-30 HP se kupi.

Ponudbe pod „Lokomobila“ na

I. Jugoslovanski anončni in informačni zavod

Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje št. 5.

Kupim vsako množino jabolčnika

kakor tudi

jabolčnega kisa.

Ponudbe z navedbo množine in najnižje cene na Ljubljana I., poštni predal št. 163. 420 30 5

V petek, dne 28. t. m. ob

9. uri dopoldne

prodajalo se bo petom javne dražbe

v skladišču Balkan

na Dunajski cesti 33

lepo in trpežno

pohištvo. 2-1

Trgovska agentura
V. Petan, Brežice

išče zveze s podjetji te vrste, ter se priporoča vsem cenj. trgovcem, aprovi — zacijam, konzumnim društvom pri dobavi vseh vrst živil, posebno: slanina, masti, fino olivno olje, ter izvršno bučno olje in suhega mesa po najnižjih dnevnih cenah. 817

Dr. Nikola Cvijanović

odvetnik

v ZAGREBU

Petrinjska ulica št. 73

telefon 15—85

otvoril je svojo lastno pisarno. 818

TOVARNA
ZAMAŠKOV
JELAČIN & KO
LJUBLJANANAJSOLIDNEJŠA in NAJCENEJŠA
POSTREŽBA: ELEKTRIČNI OBRAT.
DIREKTNÍ UVOZ PROBKOVIN
iz ŠPANIJE in PORTUGALSKE.
ZAHTEVAJTE VZORCE!**Rudolf Rus v Kranju**

priporoča svojo bogato

zalogo ur

briljantov, zlatnine in srebrnine po najnižji ceni. Solidna postrežba.

Živo apno, portland-cement, zidno in strešno opeko (vse v celih vagonih)

fini mizarski lim

(od 100 kg višje) ponuja 770 1

Valentin Urbančič, Ljubljana
Bleiweisova cesta 18 (nasproti liceju).**Prsteno posodo**

kakor: razne skleda, latvice, kolače, modle, pomivalne skleda, lončke za cvetlice ter lonce priporoča trdka 807 5—1

Osvald Dobeic

Ljubljana, Martinova cesta št. 15.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotovža. 680

Dr. P. Defranceschi

Ljubljana, Šubičeva ulica st. 3 (zraven muzej)

ordinira od 10.—12. ure dopoldne in od 2.—4. ure popoldne.

Ob nedeljah in praznikih le dopoldne. 814

Modni salon**Stuchly-Maschke, Ljubljana**

Židovska ulica 3 Dvorski trg 1

priporoča veliko izbiro svilениh klobukov in čepic za dame in deklice. — Sprejemajo se tudi raznovrstna popravila po zmernih cenah. 618 1

Priporoča se trdka:

JOS. PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7

ob Ljubljani. 817

Zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov, igel in olja, ter drugega galanterijskega blaga.

Istotam se prodaja: Steklo za izložbene omare (belgijsko steklo) kompletno z valčnimi zastori, mera 135x184, 63x184, 20 59x184 in eno rabljeno 90x162. 13

Krompir

razpošilja na vagone po najnižji ceni, takoj

Dragotin Pertinač, Sisak. (Telefon int. 105.)
Vprašajte za ceno takoj brzojavno ali pismeno in ga naročite, ker cene naraščajo.**: Mesarske tehtnice :**

lastnega izdelka ima v zalogi trdka

Karol Usar, Maribor n. D.

Grajska ulica št. 28.

: Tovarna vsakovrstnih tehtnic. :

Cene zmerne. — Popravila točno in ceno. 594

Modni salon za dame in gospode

S. Potočnik, Šelenburgova ulica 6. I.

na tehnologičnem muzeju v Parizu izprašani krojač

opozarja cenjene dame in gospode na svoje najnovejše modele. Izdeluje kostume, pomladne plašče, obleke za gospode, natančno po modelu. — Modernizira kostume. — Posebni atelje za obračanje oblek, površnikov, športnih oblek, renoviranje in obračanje talarjev in salonskih oblek za prečistijo duhovščino. — Sprejema naročila tudi iz dežele.

Obračanje in renoviranje salonskih suknj v najmodnejše jakete za gospode. Obleke in kostumi v osmih dneh v smrtnem slučaju v 24 urah.

Proda se:

Rakija, slivovka itd., približno 130 hl.

Svinje, 130 do 150 kg teže.

Pšenica, koruza, večje množine.

Kupi se:

Cementa, 2 vagona.

Živega apna, 2 vagona

Ponudbe pod naslovnimi šiframi na

I. Jugoslovanski anončni in informačni zavod
Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje št. 5. 801 3—1